θερό, κι' ὁ Οὐρλιάκ ψηλές μπόττες Ρώσσου στρατηγοῦ! Ὁ Οὐσσαι κι' ὁ Γκαβαρνὶ ντυνόντουσαν ὅπως ὅλος ὁ κόσμος, μὲ μόνη τὴν διαφορά ὅτι φοροῦσαν πάρα πολὺ στραβὰ τὸ καπέλλο τους... Οἱ κατεργάρηδες! Εἶχαν προσέξει ὅτι ἄρεσαν ἔτσι στὶς γυναῖκες...

Ὁ Γκωτιὲ ἦταν ὁ πιὸ «ἐρωταταθῆς» ἀπ' ὅλους. «Θᾶδινα τὰ πολιτικά μου δικαιώματα, φώναζε πάνω στὸν ἐνθουσιασμό του, γιὰ νὰ δῶ τὴν Τζούλια Γκριζὶ νὰ βγαίνη ἀπὸ τὸ μπάνιο της!» Ἡ Γκριζὶ! Ἦταν ἡ πιὸ ὤμορφη γυναῖκα τοῦ Παρισιοῦ ἐκεῖνο τὸν καιρό... Γιὰ νὰ παρηγοριέται βέβαια ὁ ποιητὴς ἔκανε κόρτε στὴ φίλη τοῦ Καμὶλ Ροζιέ, μιὰ ὤχρη νέα μὲ ὕφος γιατρονέζας, ποὺ ἔσβυνε ἀργὰ ἀπὸ μιὰ ἀγιάτρευτη ἀρρώστεια. Αὐτὴ εἶνε ἡ «Σιντελίζ» τῶν ποιημάτων του...

Ὁ Ζεράρ, πιὸ ὤμορφος ἀπ' ὅλους, εἶχε τρυφεροὺς ἔρωτες μὲ μιὰ Βικτορίνα καὶ με μιὰ ξανθιὰ Σάρα. Αὐτὰ τὰ ὀνόματα μᾶς τὰ φανερώνει ὁ ἴδιος, μιὰ ἡ κακὴ γλῶσσα τοῦ Οὐσσαὶ διέδιδε παντοῦ ὅτι καὶ ἡ γυναῖκα τοῦ Γενικοῦ Εἰσαγγελέως πήγαινε κάποτε στὸ πριγκηπικὸ μέγαρο τοῦ Νερβάλ...

* * *

Μιὰ ἀνοιξιάτικη νύχτα τοῦ 1835 σ' αὐτὸ τὸ μαγικὸ παλάτι τῶν «μποὲμ» δόθηκε ὁ πρῶτος χορὸς μετεμφιεσμένων, στὸν ὁποῖο παρευρέθη ἀκόμη κι' ὁ Βίκτωρ Οὐγκώ, μαζὶ μὲ τὶς πιὸ ὤμορφες καλλιτέχνιδες τῆς Ὄπερας καὶ τῆς «Γαλλικῆς Κωμωδίας».

Ἕνα συνεργεῖο ἀπὸ νεαροὺς ζωγράφους εἶχε διακοσμήσει ἀριστουργηματικὰ τὴν μεγάλη αἴθουσα. Ὁ Ροζιὲ στὸ ἀπάνω μέρος ἑνὸς καθρέπτη ζωγράφισε ἕνα Ποσειδῶνα, ὁ Ντανέγ ἀνέλαβε νὰ στολίση τὸ ἀπάνω μέρος κάθε πόρτας κι' ὁ Κορὸ τοὺς τοίχους μὲ «πανιά». Τέλος ὁ Σασσεριώ, ὁ Βωττιέ, ὁ Σωτιγιόν, ὁ Ρουσσὸ ζωγράφισαν ἀπάνω στοὺς τοίχους ἕνα ὁλόκληρο μουσεῖο ἀπὸ μυθολογικὲς γιγαντότητες κι' ἀπὸ νοσταλγικὰ τοπεῖα κατὰ τὸ γοῦστο τοῦ Βιττώ.

Μέγας τελετάρχης τοῦ χοροῦ ἦταν ὁ Ζεράρ, ὁ συγγραφεὺς τῆς χαριτωμένης ἐμμετρης κωμωδίας, στὴν ὁποία θὰ πρωταγωνιστοῦσε ἡ Σιλβανὶρ Πλεσσί, ἡ περίφημη ἠθοποιὸς τῆς «Γαλλικῆς Κωμωδίας». Ὁ θρίαμβος τῆς Πλεσσὶ αὐτὴ τὴ βραδιὰ ἦταν κάτι τὸ ἀφάνταστο! Ἡ παράστασις ἄρχισε μ' ἕνα πρόλογο τοῦ Γκωτιὲ ποὺ τὸν διάβασε ἀπὸ τὰ παρασκήνια. Ὁ Μπορὰ ντὲ Γκουρζὶ μετεμφιεσμένος σὲ μάγο, ὑπογράμμιζε τὰ χαρακτηριστικὰ μέρη του μὲ τὴν μπαγκέττα του Στὸ διάλειμμα ἡ Λορρὶ, μιὰ ἔνδοξη χορεύτρια, χόρεψε ἕνα μπαλέττο - παντομίμα καὶ τέλος, ἡ παράστασι ἔκλεισε μὲ μιὰ ἐπιθεώρησι τοῦ Οὐρλιάκ, τὸν «Ταχυδρόμο τῆς Νεαπόλεως», μὲ τὸν συγγραφέα ὡς Ἀρλεκῖνο, ποὺ ἔκανε ὅλο τὸν κόσμο νὰ ξεκαρδισθῆ ἀπὸ τὰ γέλια...

Ὅταν ἄρχιζε πειὰ νὰ χαράζη οἱ σκοποὶ μιᾶς τρελλῆς ὀρχήστρας τοὺς παρέσυραν ὅλους σ' ἕναν ἔξαλλο χορό. Ἀπὸ τὸ σαλόνι ὡς τὶς σκάλες, κι' ἀπ' τὶς σκάλες ὡς τὸν δρόμο, ἡ μεγάλη φαραντόλα τῶν τροσκαλεσμένων ξεχύθηκε πρὸς τὸ Δάσος τῆς Βουλώνης! Ἐπὶ κεφαλῆς ἦταν τρεῖς Γάλλοι φρουροί, ὁ Ζιρὼ, ὁ ζωγράφος τῶν Γάλλων φρουρῶν, ὁ Ροζὲ ντὲ Μπωβοὺρ ποὺ εἶχε γίνει ἔνδοξος μὲ τὸ μυθιστόρημά του «Ὁ Μαθητὴς τοῦ Κλυνὶ» καὶ ποὺ φοροῦσε μιὰ ρεντικότα μὲ πλατειὰ βελούδινα πέττα κι' ὁ κόμης Μασσὲ ντ' Ἐγμὸν, ὁ μεταφραστὴς τοῦ Χόφφμαν κι' ἱπποτικὸς ἀκόλουθος τῆς Σιλβανὶρ Πλεσσί.

Οἱ σκοποὶ τῶν Τουϊλερί, μπροστὰ σ' ἐκείνη τὴν ἀπερίγραπτη φρενίτιδα τῶν μετεμφιεσμένων ποὺ φαινόντουσαν σὰν παράξενα φαντάσματα στὸ πρωϊνὸ ἡμέφως, ἔβαλαν τὶς φωνὲς τρομοκρατημένοι κι' ἀναστάτωσαν τ' ἀνάκτορα!...

Ὁ Ζεράρ ντὲ Νερβὰλ ἀπὸ ἐκείνη τὴν ἡμερα ἔγινε πασίγνωστος στὸ Παρίσι καὶ γιὰ νὰ ἐξασφαλίση ἕνα καλὸ εἰσόδημα ἀπὸ τὴν κληρονομιά του θέλησε νὰ τὴν ἐκμεταλλευθῆ. Ἵδρυσε λοιπὸν τὸν «Δραματικὸ Κόσμο», ἕνα πολυτελὲς θεατρικὸ περιοδικὸ, ποὺ τυπωνόταν σὲ Ὁλλανδικὸ χαρτὶ κι' ἦταν γεμᾶτο ἀπὸ χαλκογραφίες καὶ λιθογραφίες τῶν μεγαλειτέρων ζωγράφων τῆς ἐποχῆς. Ἡ ἐπιχείρησις ὅμως χρεωκόπησε κι' ὁ Ζεράρ ντὲ Νερβὰλ ξανάπεσε πάλι στὴ μποέμικη φτώχεια. Τὸ διαμέρισμά του σ' ἐκεῖνο τὸ πολυτελὲς μέγαρο τῶν Τουϊλερί, ἐκλεατήθηκε κυριολεκτικὰ ἀπὸ τοὺς δικαστικοὺς κλητῆρες κι' ὅταν ὁ Μπαλζὰκ τὸν ρώτησε μιὰ ἡμέρα:

— Ποῦ ἐχάσατε λοιπὸν ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὤμορφα πράγματα τοῦ μεγάρου σας;

Ὁ Ζεράρ ντὲ Νερβὰλ, μ' ἕνα πικρὸ χαμόγελο, τοῦ ἀπάντησε:

— Στὶς δυστυχίες!

Ἀλλοίμονο!... Εἶχε σβύσει πειὰ τὸ μαγικὸ ὄνειρο τῆς τρελλῆς ζωῆς του σὰν ἕνα φανταισμαγορικὸ πυροτέχνημα.

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΕΥΘΥΜΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Ὁ Σουλτὰν Μαχμουτ κι' ὁ σοφὸς Βεζύρης του. Τί ἔλεγαν οἱ δυὸ κουκουβάγιες. Πῶς ἐσταμάτησαν οἱ πόλεμοι κι' ἡ καταστροφές. Πῶς βρῆκε ὁ Ζεράρ τὸ κατάλληλο ἄλογο γιὰ ἕνα ἱστορικὸ πίνακά του. κτλ. κτλ.

Διηγοῦνται ὅτι ὁ Σουλτάνος Μαχμοὺτ, μὲ τοὺς ἀδιάκοπους πολέμους καὶ τὴν τυραννικὴ διοίκησί του, εἶχε μεταβάλλει τὸ κράτος του σὲ ἐρείπια.

Τὴν ἐποχὴ, ἐκείνη ζοῦσε κι' ἕνας βεζύρης τοῦ μεγάλου Σουλτάνου, ὁ ὁποῖος ἔλεγε ὅτι εἶχε μάθει ἀπὸ κάποιον δερβίση νὰ καταλαβαίνη τὴ γλῶσσα τῶν πουλιῶν. Ἔτσι κανένα πουλὶ δὲν μποροῦσε ν' ἀνοίξη τὸ στόμα του, χωρὶς ὁ βεζύρης νὰ καταλαβαίνη τί θέλει νὰ πῆ.

Ἕνα βράδυ λοιπὸν, τὴν ὥρα ποὺ ὁ βεζύρης αὐτὸς, μαζὶ μὲ τὸν Σουλτάνο ἐπέστρεφαν ἀπὸ τὸ κυνήγι, εἶδαν ἕνα ζευγάρι κουκουβάγιες νὰ κάθεται ἐπάνω σ' ἕνα δένδρο κοντὰ σὲ κάτι παλιὰ ἐρείπια.

Θὰ ἤθελα νὰ μάθω, εἶπε ὁ Σουλτάνος στὸ βεζύρη, τί λένε τάχα αὐτὲς ἡ δυὸ κουκουβάγιες. Παρακολούθησε τὴ συζήτησί τους κι' ὕστερα πές μου τί λένε.

Ὁ βεζύρης ἐπλησίασε στὸ δένδρο, προσποιούμενος ὅτι ἀκούει μὲ προσοχὴ, κι' ὕστερα ἐπιστρέφοντας εἶπε στὸν Σουλτάνο:

— Μεγαλειότατε, κατώρθωσα ν' ἀκούσω τί λένε ἡ κουκουβάγιες, ἀλλὰ... δὲν τολμῶ νὰ σοῦ τὰ ἐξηγήσω!

Ὁ Σουλτάνος ὅμως ἐπέμεινε.

Θέλω, εἶπε, νὰ μοῦ διηγηθῆς λέξι πρὸς λέξι ὅ,τι ἄκουσες!

— Μάθε, λοιπὸν, ὅτι ἡ μιὰ ἀπ' αὐτὲς ἔχει ἕνα γυιὸ κι' ἡ ἄλλη μιὰ θυγατέρα. Καὶ θέλουν νὰ τοὺς παντρέψουν. Ὁ γονιὸς λοιπὸν τοῦ γυιοῦ ἔλεγε στὸ γονιὸ τῆς κόρης: «Λέγομαι νὰ γίνη αὐτὸς ὁ γάμος, μὲ τὴ συμφωνία ὅμως νὰ δώσης στὴν κόρη σου ὅς προῖκα πενῆντα ἐρειτωμένες πολιτεῖες;» Κι' ὁ ἄλλος ἀπάντησε: — «Πενῆντα μονάχα; Τῆς δίνω πενταχόσιες! Ἄς εἶνε καλὰ ὁ μεγάλος μας Σουλτάνος Μαχμοὺτ! Ὅσο βασιλεύει αὐτὸς δὲν ἔχουμε φόβο ἐμεῖς ἡ κουκουβάγιες νὰ στερηθοῦμε ἀπὸ ἐρείπια».

Ὁ Σουλτάνος κατάλαβε τί ἐσήμαιναν τὰ λόγια τοῦ σοφοῦ βεζύρη του κι' ἀπὸ τότε σταμάτησε τοὺς πολέμους καὶ τὶς καταστροφες.

* * *

Διηγεῦνται τὸ ἑξῆς ἀνέκδοτο γιὰ τὸν διάσημο Γάλλο ζωγράφο Ζεράρ:

Τοῦ εἶχε ἀναθέσει κάποτε ὁ Ναπολέων ὁ Α' νὰ ζωγραφίση τὴ μάχη τοῦ Ἀούστερλιτς καὶ μάλιστα τὸ τέλος τῆς μάχης, ὅταν ἀπεσύροντο στὸ βάθος τὰ ἐχθρικὰ στρατεύματα, ἐνῶ ὁ στρατηγὸς Ράπ ἔφιππος ἐκάλπαζε γιὰ ν' ἀναγγείλη τὴ νίκη. Ἀφοῦ ζωγραφίσθηκε τὸ φόντο τῆς εἰκόνος καὶ ἡ ἄλλες λεπτομέρειες στὸ μουσαμᾶ, ἐπρόκειτο νὰ σχεδιασθῆ καὶ ὁ ἔφιππος στρατηγὸς, ὁ ὁποῖος θὰ κατελάμβανε τὸ κέντρο τοῦ πίνακος. Ἀλλὰ ὁ Ζεράρ δὲν μποροῦσε νὰ βρῆ ἕνα μοντέλλο τέλειον πολεμικοῦ ἵππου, ὅπως τὸ εἶχε δημιουργήσει μέσα στὴ φαντασία του. Κι' ἡ ἔλλειψις αὐτὴ καθυστεροῦσε τὴν ἐκτέλεσι τοῦ ἔργου.

Ὁ βασιλεὺς τότε ἔθεσε στὴ διάθεσι τοῦ καλλιτέχνου τοὺς βασιλικοὺς σταῦλους, ὅπου θὰ μποροῦσε νὰ μελετήσι ὁποιονδήποτε τύπο ἀλόγου ἤθελε. Μὰ ἐπειδὴ οὔτε καὶ τότε βρῆκε ὁ Ζεράρ ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦσε, ὁ Ναπολέων διέταξε δυὸ συντάγματα ἱππικοῦ νὰ παρελάσουν καλπάζοντα ἐνώπιον τοῦ ζωγράφου, ὁ ὁποῖος ὅμως καὶ πάλι δὲν ἔμεινε ἀπολύτως ἱκανοποιημένος ἀπὸ κανέναν τύπο ἀλόγου ποὺ θὰ ταίριαζε στὸν στρατηγὸ Ράπ.

Μιὰ μέρα, τέλος, βαδίζοντας ὁ καλλιτέχνης σ' ἕνα δρόμο, εἶδε σὲ κάποια βιτρίνα παιδικῶν παιγνιδιῶν μιὰ λαϊκὴ λιθογραφία, ποὺ παρίστανε ἕνα ἄσπρο ἄλογο μὲ μαύρη οὐρὰ καὶ χαίτη, καὶ σκουρόχρωμο κεφάλι. Τὸ ἄλογο αὐτὸ φαινόταν ἕτοιμο νὰ πηδήση ἕνα ἐμπόδιο.

— Ἰδοὺ ἕνα θαυμάσιο ἄλογο γιὰ τὸν Ράπ!... φώναξε ὁ καλλιτέχνης, καὶ μπαίνοντας στὸ κατάστημα ἀγόρασε τὴν εἰκόνα ἐκείνη, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἔκαμε τὸ ἄλογο στὸν πίνακα τῆς μάχης τοῦ Ἀούστερλιτς.

Ὁ πίνακας αὐτὸς βρίσκεται σήμερα στὸ Μουσεῖο τῶν Βερσαλλιῶν.

* * *

Ἕνας γέρος πλούσιος ἑτοιμοθάνατος, φώναξε τὸν συμβολαιογράφο του καὶ ἄρχισε νὰ τοῦ ὑπαγορεύη τὴ διαθήκη του. Ὁ συμβολαιογράφος ὅμως παρατήρησε ὅτι ὁ πελάτης του, ἐνῶ στοὺς νέους ὑπηρέτες ἄφινε σημαντικὰ κληροδοτήματα, στοὺς παληοὺς δὲν ἄφινε παρὰ ἀσήμαντα ποσά.

— Γιατὶ ἀφίνετε τόσο λίγα στοὺς παληοὺς ὑπηρέτες σας; τὸν ρώτησε κάποια στιγμὴ σκανδαλισμένος.

—Γιατί; Μά, οἱ νέοι μου ὑπηρέται δὲν ἐπρόλαβαν οἱ καϋμένοι νὰ μὲ κλέψουν!...